

Samenvatting van de preek:

Met iets kleins als een lucifer, kun je veel ander hout in brand steken. Dat kan op een goede manier: een kampvuur of houtkachel. Maar ook op een kwade manier: een auto of huis in brand steken. Zo is ook onze tong: het is maar iets heel kleins. Maar we kunnen er grote dingen mee doen. Op een verkeerde manier, en op een goede manier. In het negende gebod gaat het erom dat we geen vals getuigenis geven. 1. Wat moeten we dus niet doen? 2. En waarom? 3. En wat dus wel?

1. Wat niet?

Geen vals getuigenis heeft in de eerste plaats te maken met dat je eerlijk de waarheid vertelt als je in de rechtbank moet vertellen wat er is gebeurd. Vroeger, maar ook vandaag nog, is het van groot belang dat de getuigen eerlijk zijn.

Maar dit gebod betekent meer dan dat. De catechismus betreft het op heel ons leven. Het negende gebod is een gebod ter bescherming van de naaste, in de rechtbank en daar buiten. We beschermen onze naaste tegen onwaarheid. Met de tong kan veel schade aangericht worden. Dat merken we in onze cultuur vandaag ook: grapjes die verkeerd vallen, fake news, etc. De vrijheid van meningsuiting wordt nogal eens gebruikt zonder rekening te houden met (de gevoelens van) anderen.

2. Waarom?

Maar waarom hecht de Bijbel zoveel waarde aan waarheid? Het negende gebod is meer dan een oproep tot burgerlijk fatsoen. Dat heeft te maken met de oorsprong van de leugen: Genesis 3, de slang die de woorden van God verdraait. Jezus noemt de slang 'de vader van de leugen' (Joh.8:44). Dat geeft de strijd tussen waarheid en leugen een kosmische lading: het heeft ten diepste te maken met de strijd tussen God en de duivel. Daarom is de catechismus ook scherp: liegen is het werk van de duivel. God is waarheid, daarom hebben we te strijden voor en te streven naar de waarheid, en ons ver te houden van de leugen (de duivel).

Dat raakt ons als christenen ook. Wij zijn onderdeel van die strijd. We leven in onze cultuur, we vormen onze cultuur. Een christen moet 'waar' zijn: betrouwbaar, integer en eerlijk. Leven als kinderen van de waarheid, die de Waarheid doen en doorgeven: er is redding in Jezus Christus. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven (Joh.14:6). In de gemeente oefenen we ons in het eerlijk met elkaar omgaan (Ef.4:25 en 29).

3. Wat wel?

Maar wat moeten we dan wel doen? Simpel gezegd: de W/waarheid spreken en doen. Eerlijk zijn en over Jezus spreken. Zo zijn we gericht om het goede te zeggen over en te betekenen voor onze naaste. Geen roddel maar een compliment. We zijn Jezus dankbaar: Hij gaat ons voor in goede werken. In ons tekort weten we ons gedragen door Zijn vervulling van de wet. En dan gaat onze tong doen waar we haar voor gekregen hebben: God loven. Omdat Hij ons redt van onze zonden, draagt in Christus, en vervult met Zijn Heilige Geest. Om eenmaal voor altijd Hem volledig te dienen, ook met onze tong.

Zondag 43 uit de 'De Heidelbergse Catechismus.
Een eigentijdse weergave', door dr. W. Verboom

Vraag 112: Wat wil het negende gebod?

Antwoord: Dat we in de rechtszaal of waar dan ook niet liegen.
of anderen bedriegen, want dat zijn werken van de duivel.

God wil dat we oprecht zijn en goed spreken van onze naaste.

Vragen:

- Voor volwassenen:
 - o Bent u in uw leven wel eens beschadigd door de leugen van een ander? Wat deed dat met u? Hoe ging u daar verder mee om? Heeft dat u kijk op liegen/de waarheid vertellen veranderd?
 - o De catechismus tilt (in het naspreken van de Bijbel) zwaar aan het 'de waarheid vertellen'. Kunt u dat mee maken? Hoe zwaar tilt u zelf aan de waarheid? Hoe gaat u om met een 'leugentje om bestwil'?
 - o De waarheid spreken of de Waarheid spreken (over Jezus vertellen). Waar ligt voor u de grootste hobbel? Waar komt dat door? Wat zou u helpen?
- Voor jongeren:
 - o Onze tong is als een lucifer. Iets heel kleins kan iets heel groot maken. Kun jij een positief en een negatief voorbeeld noemen van het gebruik van de tong dat je zelf meegemaakt hebt?
 - o Vind je het makkelijk of moeilijk om eerlijk te zijn en voor de waarheid op te komen? Waarom?
 - o Probeer de komende week eens elke dag bewust een compliment aan iemand te geven.
- Voor kinderen:
 - o Als iemand je uitscheldt, doet dat pijn. Als iemand iets leuks tegen je zegt, wordt je daar blij van. Probeer deze week eens elke dag iets leuks tegen iemand te zeggen. Hoe ging dat?